

Středa 3. září 2008

Gruzie

P6_TA(2008)0396

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 3. září 2008 o situaci v Gruzii

(2009/C 295 E/08)

Evropský parlament,

- s ohledem na svá předchozí usnesení o Gruzii, zejména na usnesení ze dne 26. října 2006 o situaci v Jižní Osetii ⁽¹⁾, ze dne 29. listopadu 2007 ⁽²⁾ a ze dne 5. června 2008 o situaci v Gruzii ⁽³⁾,
- s ohledem na své usnesení ze dne 15. listopadu 2007 o posílení evropské politiky sousedství ⁽⁴⁾ a svá usnesení ze dne 17. ledna 2008 o účinnější politice EU pro jižní Kavkaz ⁽⁵⁾ a o přístupu k regionální politice v oblasti Černého moře ⁽⁶⁾,
- s ohledem na akční plán evropské politiky sousedství přijatý s Gruzii, který obsahuje závazek spolupracovat na řešení vnitřních konfliktů v Gruzii,
- s ohledem na společnou akci Rady 2008/450/SZBP ze dne 16. června 2008 týkající se dalšího příspěvku Evropské unie k procesu urovnání konfliktu v Gruzii / Jižní Osetii ⁽⁷⁾ a jiné předchozí společné akce Rady ke stejnému tématu,
- s ohledem na svá předchozí usnesení o vztazích EU s Ruskem, zejména na své usnesení ze dne 19. června 2008 o summitu EU-Rusko, který se bude konat ve dnech 26.–27. června 2008 v Chanty-Mansijsku ⁽⁸⁾,
- s ohledem na závěry týkající se situace v Gruzii, ke kterým dospěla Rada ve složení pro obecné záležitosti a vnější vztahy na své schůzi dne 13. srpna 2008,
- s ohledem na závěry mimořádného zasedání Evropské rady ⁽⁹⁾ konaného dne 1. září 2008 v Bruselu,
- s ohledem na rezoluce Rady bezpečnosti OSN S/RES/1781 (2007) a S/RES/1808 (2008), které podporují územní celistvost Gruzie a prodlužují mandát pozorovatelské mise OSN v Gruzii (UNOMIG) až do 15. října 2008,
- s ohledem na rozhodnutí Stálé rady Organizace pro bezpečnost a spolupráci (OBSE) v Evropě č. 861 ze dne 19. srpna 2008 o zvýšení počtu vojenských důstojníků v misi OBSE v Gruzii,
- s ohledem na prohlášení summitu NATO konaném v Bukurešti ze dne 3. dubna 2008 a na výsledek zasedání Rady NATO ze dne 19. srpna 2008,
- s ohledem na čl. 103 odst. 4 jednacího řádu,

⁽¹⁾ Úř. věst. C 313E, 20.12.2006, s. 429.

⁽²⁾ Přijaté texty, P6_TA(2007)0572.

⁽³⁾ Přijaté texty, P6_TA(2008)0253.

⁽⁴⁾ Přijaté texty, P6_TA(2007)0538.

⁽⁵⁾ Přijaté texty, P6_TA(2008)0016.

⁽⁶⁾ Přijaté texty, P6_TA(2008)0017.

⁽⁷⁾ Úř. věst. L 157, 17.6.2008, s. 110.

⁽⁸⁾ Přijaté texty, P6_TA(2008)0309.

⁽⁹⁾ Rada Evropské unie, dokument 12594/08.

Středa 3. září 2008

- A. vzhledem k tomu, že EU je i nadále odhodlána podporovat nezávislost, svrchovanost a územní celistvost Gruzie v rámci mezinárodně uznaných hranic,
- B. vzhledem k tomu, že přidělování ruských pasů občanům Jižní Osetie a podpora separatistického hnutí, jakož i zvýšená vojenská činnost separatistů proti vesnicím obydleným Gruzinci, společně s rozsáhlými vojenskými manévry, které Rusko podniklo v červenci 2008 poblíž hranic s Gruzii, zvýšily napětí v Jižní Osetii,
- C. vzhledem k tomu, že po několika týdnech zvýšeného napětí a potyček mezi stranami a provokací separatistických sil Jižní Osetie, zahrnujících bombové útoky, nebezpečné střety a ostřelování, které si vyžádaly smrt mnoha civilistů a ještě více osob zranily, gruzínská armáda v noci ze 7. na 8. srpna 2008 zahájila překvapivý dělostřelecký útok na Cchinvali, po němž následovala pozemní operace za použití tanků a vojáků, jejímž cílem bylo znovu získat kontrolu nad Jižní Osetií,
- D. vzhledem k tomu, že Rusko po dlouhodobém posilování vojenské přítomnosti okamžitě odpovědělo masivním protiútokem, vysláním tanků a pozemních jednotek, bombardováním několika oblastí Gruzie, včetně města Gori, a blokováním gruzínských černomořských přístavů,
- E. vzhledem k tomu, že krize vedla k vykořenění 158 000 osob, které musely opustit své domovy a jejich návrat nyní vyžaduje pomoc; vzhledem k tomu, že jejich návrat není v důsledku kazetové munice, nevybuchlého vojenského arzenálu a nášlapných min a také v důsledku hrozeb a nedostatečné spolupráce ze strany Ruska bezpečný,
- F. vzhledem k tomu, že infrastruktura v Gruzii byla ruskými vojenskými akcemi silně poškozena, a vzhledem k tomu, že je potřeba poskytnout humanitární pomoc,
- G. vzhledem k tomu, že badatelé v oblasti lidských práv a vojenští analytici zjistili, že ruští vojáci používali v Gruzii kazetovou munici, díky níž zůstaly v oblasti konfliktu tisíce kusů nevybuchlé vojenské výzbroje; vzhledem k tomu, že se Gruzie také uchýlila k použití kazetových bomb v Jižní Osetii v oblasti kolem tunelu Roki,
- H. vzhledem k tomu, že se prezidenti Gruzie a Ruska dne 12. srpna 2008 zavázali k dodržování dohody zprostředkované EU, která s okamžitou platností stanovuje příměří, stažení gruzínských a ruských sil na pozice před 7. srpna 2008 a zahájení mezinárodních rozhovorů o urychleném vytvoření mezinárodního mechanismu, který by umožnil vypracovat mírové a trvalé řešení tohoto konfliktu,
- I. vzhledem k tomu, že dne 19. srpna 2008 přerušila Severoatlantická aliance (NATO) pravidelné vztahy na vysoké úrovni s Ruskem, přičemž ruskou vojenskou akci označila za „nepřiměřenou“ a „neslučitelnou s jeho úlohou udržování míru v některých částech Gruzie“ a prohlásila, že dokud zůstávají ruské jednotky v Gruzii, není možné, aby vše „pokračovalo jako obvykle“,
- J. vzhledem k tomu, že ačkoli Rusko dne 22. srpna 2008 stáhlo své tanky, dělostřelectvo a stovky vojáků z nejpředsunutějších pozic v Gruzii, i nadále kontroluje přístup k přístavnímu městu Poti, které leží na jih od Abcházie, a ruská vláda oznámila, že ponechá jednotky v bezpečnostní zóně kolem Jižní Osetie a Abcházie a vybuduje osm kontrolních stanovišť, na nichž budou umístěny ruské jednotky,
- K. vzhledem k tomu, že dne 25. srpna 2008 přijala horní komora ruského parlamentu usnesení, v němž požádala prezidenta o uznání nezávislosti gruzínských separatistických regionů Abcházie a Jižní Osetie, a že dne 26. srpna 2008 následovalo rozhodnutí prezidenta Dmitrije Medveděva o tom, že Rusko formálně uzná oba regiony jakožto nezávislé státy,
- L. vzhledem k tomu, že tento konflikt bude mít dalekosáhlé dopady na regionální stabilitu a bezpečnost, které se nebudou týkat jen přímých vztahů mezi všemi stranami konfliktu, ale budou mít možná i nepříznivé důsledky pro vztahy EU a Ruska, evropskou politiku sousedství, oblast Černého moře a další,

Středa 3. září 2008

- M. vzhledem k tomu, že EU si v reakci na krizovou situaci v Gruzii musí zachovat úplnou politickou jednotu a musí vystupovat jednotně, a to zejména v oblasti vztahů s Ruskem; vzhledem k tomu, že proces vedoucí k mírovému a trvalému řešení konfliktů v Gruzii a na Kavkaze si vyžádá komplexní revizi politiky sousedství EU a její nové uplatňování v celém regionu ve spolupráci se všemi evropskými a mezinárodními organizacemi, zejména s OBSE,
- N. vzhledem k tomu, že minulý týden gruzínská vláda přerušila diplomatické vztahy s Ruskem a Ruská federace na to reagovala stejně,
1. zastává názor, že konflikty na Kavkaze není možné řešit vojensky a rozhodně odsuzuje akce všech, kteří se uchýlili k použití síly a násilí s cílem změnit situaci na separatistických gruzínských územích Jižní Osetie a Abcházie;
  2. vyzývá Rusko, aby dodržovalo svrchovanost, územní celistvost a nedotknutelnost mezinárodně uznaných státních hranic Gruzínské republiky, a tudíž velmi odsuzuje uznání nezávislosti separatistických gruzínských regionů Jižní Osetie a Abcházie ze strany Ruské federace, neboť toto uznání je v rozporu s mezinárodním právem;
  3. poukazuje na to, že jakékoli rozhodnutí ohledně konečného statusu Jižní Osetie a Abcházie musí být podmíněno dodržáním základních principů mezinárodního práva, včetně Závěrečného aktu Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě z roku 1975 (Helsinský závěrečný akt), zejména s přihlédnutím k návratu uprchlíků a respektování jejich majetku a k nutnosti zaručit a dodržovat práva menšin;
  4. odsuzuje nepřijatelnou a nepřiměřenou vojenskou akci Ruska a vniknutí hluboko na území Gruzie, což je porušením mezinárodního práva; zdůrazňuje, že neexistuje žádný legitimní důvod pro ruskou invazi Gruzie, pro okupaci částí gruzínského území a pro hrozby svrnutí vlády demokratické země;
  5. vyslovuje politování nad ztrátami lidských životů a nad lidským utrpením způsobeným bezohledným používáním síly všemi stranami zapojenými do konfliktu;
  6. vyjadřuje hluboké znepokojení nad dopadem ruských min na gruzínskou společenskou a hospodářskou činnost, především s ohledem na zničení železničního mostu poblíž Kaspi, k němuž došlo dne 16. srpna 2008 na hlavní železniční trati z Tbilisi do Poti, a na výbuch nákladního vlaku vezoucího surovou ropu z Kazachstánu určenou na export z přístavu Poti, která se odehrála dne 24. srpna 2008 poblíž Gori; zdůrazňuje, že obě tyto akce porušily příměří, k němuž se obě strany zavázaly;
  7. opakuje, že je pevně přesvědčen o zásadě, podle níž žádná třetí země nedisponuje právem veta vůči svrchovanému rozhodnutí jiné země o vstupu do mezinárodní organizace či aliance, ani právem destabilizovat demokraticky zvolenou vládu;
  8. zdůrazňuje, že partnerství mezi Evropou a Ruskem musí být založeno na dodržování základních pravidel evropské spolupráce, jež je třeba uplatňovat nejen verbálně, ale také v praxi;
  9. chválí předsednictví EU za účinnost a rychlost, s jakou reagovalo na tento konflikt, a za jednotu projevenou členskými státy při zprostředkování mezi oběma stranami, které jim umožnilo podepsat dohodu o příměří; vítá v této souvislosti závěry výše uvedeného mimořádného zasedání Evropské rady;
  10. důrazně žádá Rusko, aby dostalo všem závazkům, které mu vznikly na základě dohody o příměří, již bylo dosaženo a která byla podepsána díky diplomatickému úsilí EU, především aby neprodleně stáhlo všechny své jednotky ze samotné Gruzie a snížilo svou vojenskou přítomnost v Jižní Osetii a v Abcházii na úroveň ruských sil, které byly v obou regionech rozmístěny jakožto mírové sbory před zahájením konfliktu; odsuzuje rozšířené praktiky rabování, jichž se dopustily jednotky ruské invaze a žoldáci, kteří je prováděli;
  11. žádá, aby bylo neprodleně zahájeno nezávislé mezinárodní vyšetřování a zjištěn se skutečný stav a vneslo více světla, pokud jde o určitá obvinění;

Středa 3. září 2008

12. naléhavě žádá Gruzii, jež ratifikovala Římský statut Mezinárodního trestního soudu, a ruské orgány, aby podpořily úřad žalobce Mezinárodního trestního soudu a plně s ním spolupracovaly, pokud jde o vyšetřování tragických událostí a útoků proti civilnímu obyvatelstvu, k nimž došlo v průběhu konfliktu, aby bylo možné stanovit odpovědnost jednotlivých subjektů a postavit odpovědné osoby před soud;
13. vyzývá ruské a gruzínské úřady, aby poskytly úplné informace o oblastech, kam jejich ozbrojené síly shodily kazetové pumy, aby bylo možné okamžitě zahájit odminování, a zabránit tak dalším obětem mezi nevinným civilním obyvatelstvem a usnadnit návrat osob, které musely opustit své domovy;
14. vyzývá EU a NATO, jakož i jejich členy, aby na základě společného postoje využili všechny možnosti a přesvědčili ruskou vládu, aby dodržovala mezinárodní právo, což je nezbytnou podmínkou, má-li hrát Rusko zodpovědnou úlohu v mezinárodním společenství; připomíná Rusku, jakožto mocnosti, která v OSN disponuje právem veta, jeho odpovědnost za celosvětový mírový pořádek;
15. vyzývá Radu a Komisi, aby v případě, že Rusko nedostojí svým závazkům vyplývajícím z dohody o příměří, přehodnotily svou politiku vůči této zemi; v důsledku toho podporuje rozhodnutí Evropské rady odložit jednání o dohodě o partnerství a spolupráci do doby, než se ruské jednotky stáhnou na své pozice před 7. srpnem 2008;
16. vyzývá Komisi, aby navrhla dohody o zjednodušení vízového styku a zpětném přebírání osob s Gruzii, které by byly přinejmenším srovnatelné s dohodami s Ruskem;
17. vyzývá členské státy, aby přehodnotily politiku udělování víz pro hospodářskou činnost vykonávanou v Jižní Osetii a v Abcházii;
18. důrazně odsuzuje nucené vysídlování Gruzínců z Jižní Osetie a Abcházie a vyzývá *de facto* úřady Jižní Osetie a Abcházie, aby zaručily bezpečný návrat vysídleného civilního obyvatelstva v souladu s mezinárodním humanitárním právem;
19. vítá iniciativy OBSE, jejichž cílem je zvýšit počet neozbrojených pozorovatelů; vyzývá k dalšímu posílení mise OBSE v Gruzii, která by měla úplnou volnost pohybu po celé zemi, a vybízí členské státy, aby k těmto snahám přispěly;
20. vyzývá k tomu, aby EU výrazně přispěla k plánovanému mezinárodnímu mechanismu řešení konfliktu, a vítá proto rozhodnutí Evropské rady umístit monitorovací mise EBOP (evropské bezpečnostní a obranné politiky) jako doplnění misí OSN a OBSE a aby požádala o mandát OSN a OBSE pro mírovou misi EBOP;
21. vítá aktivní a nepřetržitou podporu EU všem mezinárodním snahám o nalezení mírového a trvalého řešení konfliktu, zejména závazek Rady podpořit všechny snahy OSN, OBSE a další snahy o řešení konfliktu; vítá zejména rozhodnutí jmenovat zvláštního zástupce EU pro krizi v Gruzii;
22. vítá rozhodnutí Komise o poskytnutí rychlého balíčku humanitární pomoci ve výši 6 milionů EUR pro civilní obyvatelstvo, který musí být ještě podpořen dalšími finančními prostředky na základě posouzení potřeb na místě; bere na vědomí naléhavou potřebu pomoci při odstraňování škod způsobených konfliktem;
23. vítá rozhodnutí Rady svolat mezinárodní dárcovskou konferenci zaměřenou na rekonstrukci Gruzie a naléhavě žádá Radu a Komisi, aby prozkoumaly možnost uplatnění významného plánu EU na poskytnutí finanční podpory pro obnovu postižených oblastí Gruzie a zajištění silnější politické přítomnosti EU v této zemi i v celém regionu;
24. vyzývá všechny strany konfliktu, aby umožnily obětem, včetně uprchlíků a osob vysídlených rámci země, umožnily plný a neomezený přístup k humanitární pomoci;

Středa 3. září 2008

25. zastává názor, že k nalezení řešení konfliktu v Gruzii i jiných přetrvávajících konfliktů na jižním Kavkaze přispěje stále výraznější mezinárodní charakter mechanismů pro řešení konfliktů; navrhuje proto, aby EU svolala „transkavkazskou mírovou konferenci“, která by se stala stěžejním prvkem tohoto procesu; domnívá se, že na konferenci by se měly projednat možnosti mezinárodních záruk v souvislosti s plným dodržováním občanských a politických práv a podpora demokracie prostřednictvím mezinárodního práva; zdůrazňuje, že konference by rovněž umožnila vyslechnout nezastoupené nebo umlčené skupiny z kavkazského regionu;

26. vyzývá Radu a Komisi, aby dále rozvíjely evropskou politiku sousedství a lépe ji přizpůsobily potřebám našich východních partnerů, včetně posílení přítomnosti EU v oblasti Černého moře, aby přijaly návrh Evropského parlamentu na vytvoření „Evropského hospodářského prostoru plus“ či švédsko-polský návrh východního partnerství a aby zejména v souvislosti s Gruzii, Ukrajinou a Moldavskou republikou urychlily vytvoření zóny volného obchodu; konstatuje, že liberalizace vísavé politiky EU vůči těmto zemím musí zohlednit skutečnost, že Rusku byly v této oblasti poskytnuty lepší podmínky než uvedeným zemím;

27. zdůrazňuje vzájemnou souvislost řady problémů v oblasti jižního Kavkazu a potřebu komplexního řešení prostřednictvím paktu stability se zapojením hlavních externích aktérů; zdůrazňuje potřebu rozšířit spolupráci se sousedními zeměmi černoomořské oblasti pomocí založení zvláštního institucionálního a vícestranného mechanismu, jako např. Černoomořské unie, a organizováním mezinárodní konference o bezpečnosti a spolupráci v regionu jižního Kavkazu; žádá proto Komisi, aby předložila Parlamentu a Radě konkrétní návrh na vytvoření vícestranného rámce pro oblast Černého moře, zahrnujícího také Turecko a Ukrajinu; domnívá se, že sousední země, jako např. Kazachstán, by měly být také zapojeny v zájmu stability celého regionu a dodávek energie;

28. připomíná, že na bukurešťském summitu, který se konal dne 3. dubna 2008, bylo v NATO dosaženo dohody o tom, že se Gruzie stane členem Aliance;

29. zdůrazňuje význam Gruzie pro lepší zabezpečení EU energií, neboť Gruzie umožňuje vést energii jinou než ruskou trasou; považuje za klíčové, aby byl ropovod Baku–Tbilisi–Ceyhan účinně chráněn, a vyzývá Komisi, aby za tímto účelem nabídla Gruzii veškerou nezbytnou pomoc; očekává pevné odhodlání EU pokračovat v projektu plynovodu Nabucco, který byl uznán za prioritní projekt EU vedoucí přes území Gruzie a představuje nejvážnější alternativu projektů realizovaných ve spolupráci s Ruskem, jež následně povedou k rostoucí ekonomické a politické závislosti členských států na Rusku;

30. vyzývá Radu a Komisi, aby pokračovaly ve svém úsilí o přijetí společné energetické politiky, jež se bude mj. zabývat potřebou diverzifikovat zdroje dodávek energie;

31. zastává názor, že spolupráce na jižním Kavkaze by se neměla zaměřovat na vzájemně se vylučující zóny vlivu EU a Ruska (tzv. „sféry zájmu“);

32. zastává názor, že úloha EU v současné krizi zdůrazňuje potřebu posílit evropskou zahraniční, bezpečnostní a obrannou politiku a je přesvědčen, že Lisabonská smlouva, mimo jiné vytvořením úřadu vysokého představitele, doložkou o solidaritě a politikou EU v oblasti zajištění energie, představuje správný způsob, jak toho lze dosáhnout;

33. zdůrazňuje nezbytnost chránit stabilitu v regionu jižního Kavkazu a vyzývá vlády Arménie a Ázerbájdžánu, aby přispěly k dosažení tohoto cíle při současném dodržení všech svých mezinárodních závazků;

34. znovu potvrzuje zásadu, že pluralitní a demokratická vláda s fungujícími opozičními stranami a dodržováním lidských a občanských práv představuje nejlepší záruku pro stabilitu v celém regionu jižního Kavkazu;

35. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi, členským státům, prezidentům a parlamentům Gruzie a Ruské federace, NATO, OBSE a Radě Evropy.